LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. VIII. 31
IV M. * Nr. 51

EX LIBRIS P Dr. V. Lišauskas

ISTORINĖ MANIFESTACIJA BUENOS AIRES

Rugpiūčio 22 d. Buenos Aires mieste įvyko Argentinos istorijoje didžiausia žmonių manifestacija, iš viso krašto sutraukusi apie 2 milijonus generolo Juan Perón šalininkų. Visam pasauly plačiausioj Buenos Aires gatvėje 9 de Julio susirinkusi milijoninė minia prašė, kad valstybės prezidentas Juan Perón sutiktų būti perrenkamas ir kad jo žmona Ponia Eva Perón sutiktų būti kandidate į viceprezidentus. Sutikimas buvo gautas, ir Vyriausioji Peronistų Partijos Taryba paskelbė gen. Juan Perón ir Eva Perón savo oficialiais kandidatais į prezidento ir viceprezidento postus. "Cabildo Abierto" — Viešojo Seimo proga respublikos prezidentas gen. Juan Perón pasakė kalbą, kurioje tarp kitko pabrėžė, kad gyvenamas momentas yra labai rimtas ir kad trečiasis pasaulio karas jau prasidėjęs.

★

PERON — EVA PERON fueron proclamados candidatos a Presidente y Vicepresidente de la Argentina para el período 1952-1958 en el Cabildo Abierto del Justicialismo el 22 de Agosto de 1951.

★

Tyla prieš Andrą

NUTRŪKO DERYBOS KORĖJOJ

Rugpiūčio 22 d. galutinai nutrūko derybos dėl paliaubų Korėjoj. Komunistai apkaltino alijantus, esą vienas pietų Korėjos lėktuvas, be amerikiečių karo vadovybės žinios, numetė keleta sprogstamų ir napalm bombų į neutralų Kaesong miestą, norėdami nužudyti komunistų taikos delegacijos narius. Pravestas smulkus tyrinėjimas parodė, kad jokio bombardavimo nebūta, ir todėl vyriausias Jungtinių Tautų karo vadas gen. M. Ridgway komunistų kaltinimą atmetė. Bet komunistai reikalauja nubausti "kaltininkus" ir siūlo dar kartą visą dalyką nuodugniai iš naujo ištirti. Amerikiečiai mato, kad komunistai tenori daugiau laimėti laiko pasiruošti visuotiniam puolimui ir nė nemano rimtai. Jie jau sukoncentravo daugybę artilerijos bei tankų ir pirmą kartą į mūšio lauką ruošiasi mesti Mandžiūrijoje sutelktą raudonąją aviaciją. Jungtinių Tautų kariuomenė yra viskam pasiruošusi ir vykdo riboto masto puolimus, stengdamosi užsitikrinti pozicijas. Amerikiečių aviacija ir karo laivai vis smarkiau pradėjo bombarduoti šiaurinės Korėjos uostus, tiekimo bazes ir susisiekimo kelius. Tuo pačiu metu komunistų kariuomenė visu frontu pradėjo vis platesnio masto paruošiamąsias kautynes, kas rodo, kad bet kada gali prasidėti nauja generalinė ofenzyva.

PERSIJOS PADĖTIS KRITIŠKA

Beveik tuo pačiu metu nutrūko derybos ir Persijos sostinėje Teherane dėl naftos. Anglai reikalavo, kad pramonei ir toliau vadovautų anglas, Irano valdžios priežiūroje. Persams nesutikus, anglų delegacija grįžo į Londoną ir pustrėčio tūkstančio anglų specialistų metė darbą ir grįžta iš Persijos namo. Tūkstančiai persų darbininkų neteko darbo, o Persijos iždas neteko pagrindinių savo įplaukų. Trūksta pinigų algoms mokėti. Anglai tai gerai žino ir laukia, kad Persija nusileistų. Tačiau amerikiečiai prisibijo, kad ekonominė krizė ir skurdas neatiduotų Persijos su visu jos žibalu į komunistų rankas ir daro pastangų derybas atnaujinti. Aštuoni anglų karo laivai stovi netoli Abadan uosto, kur yra pati didžiausia Persijos ir viso pasaulio naftos rafinerija.

TAIKOS SUTARTIS SU JAPONIJA

Rugsėjo 4 d. prasidės San Franciske, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Taikos Konferencija su Japonija. Visos valstybės, kurios buvo paskelbusios karą Japonijai, yra pakviestos į šią konferenciją. Tačiau kai kurios jų, su Indija pryšakyje, konferencijoj dalyvauti atsisakė, nurodydamos, kad amerikiečių suredaugota taikos sutartis numato ir toliau palikti Jungtinių Amerikos Valstybių karo bazes įvairiose Japonijos vietose, "iki Japonija bus tiek sustiprėjusi, kad galės pati ginti savo nepriklausomybę nuo galimų išorinių užpuolimų". Buvo manyta, kad ir Sovietų Sąjunga konferencijoj nedalyvaus, bet visai nelauktai sovietai pasiuntė daugiau kaip 30 asmenų delegaciją su Andrei Gromyko pryšakyje, kuri bandys kaip nors sutrukdyti konferenciją. Sovietų tikslas yra pasiekti, kad amerikiečiai atsisakytų savo karo bazių Japonijoje ir yra pasirengę daryti didelių nuolaidų kitur. Manoma, kad ir Korėjos konfliktą bandys į derybų svarstyklę.

AR SOVIETAI KARĄ PRADĖS?

Komunistinė propaganda daro viską, kad pasaulio akyse ko daugiausiai išpūstų sovietų galybę, kuri tikrumoje nėra jau tokia didelė. Juk Rusija visą laiką buvo viena iš labiausiai atsilikusių valstybių pasaulyje. Komunistų revoliucija tik nuo 1928 m. iš naikinamojo darbo pamažu perėjo į statomąjį darbą ekonominėje, ūkinėje ir karinėje srityse. Tai truko vos 13 metų. Karo metu Sovietų Sąjunga neteko bent pusės savo ekonominio ir pramonės galingumo ir tik nuo 1946 m. pradėjo vėl pamažu atsigauti. Suomių karas parodė, kaip sovietiškas kolosas yra silpnas. Karą su vokiečiais tikrai būtų pralošę, jeigu ne milžiniška ekonominė ir karinė amerikiečių ir anglų pagalba. Tik komunistų propaganda stengiasi išpūsti sovietų galybę, kad be karo galėtų laimėti ko daugiau visokio grobio. Ir reikia pasakyti, kad iki šiolei jiems tas puikiai vyko. Tačiau dabar jau be karo naujų laimėjimų laukti netenka. Ar sovietai puls, ar ir toliau stengsis vesti šaltąjį propagandos karą?

Atrodo, kad sovietai reliatyviai niekuomet nebus stipresni prieš pradedantį apsiginkluoti vakarų pasaulį, kaip dabar. Karui pradėti jie turi dar vienerius ar daugiausia dvejis metus. Paskui jau bus per vėlu. Negalėdami ilgai pakelti milžiniškų ginklavimosi išlaidų be pavojaus sugriūti ekonomiškai, vakariečiai, pakankamai apsiginklavę, patys bus priversti nuginkluoti sovietus. Todėl atrodo, kad sovietai nedelsdami turėtų pradėti ir užimti visą Europą. Jiems priešais stovi 1.000 atomo bombų, pavergtų tautų nepasitenkinimas ir naftos trūkumas, kuris ne tik kliudytų sėkmingai vesti mechanizuotą karą, bet ir paleisti į darbą užimtos vakarų Europos pramonę.

TRUMPAI

● Kaune neatstatyti Vilijampolės ir Aleksoto tiltai, leista veikti tik Įgulos bažnyčiai ir katedrai. Kaune veikia abu keltuvai, kelios autobusų linijos, užmiestinė autobusų stotis. Privačius automobilius turi tik lietuviškieji raudonieji milijonieriai, emvedistai ir kompartijos pareigūnai.

● Priverčiamo darbo stovyklos Lietuvoje dabar veikia Pravieniškiuose, Šilutėj ir prie Klaipėdos.

● VLIKo Užsienių Tarnyba išreiškė Vokietijos užsienių reikalų ministerijai padėką už greitą Lietuvos užsienio pasų vizavimo sutvarkymą, o taip pat padėką Vokietijos vyriausybei už jos iniciatyvą steigti baltų institutą.

● Autoritetinguose sluoksniuose buvo patvirtinta, kad lenkų egzilinės vyriausybės žmonės lankėsi Bonnoje dėl santykių tarp Vokietijos ir Lenkijos. Susipratimo nepasiekta.

LAS FUERZAS LITUANAS

Palabras del Dr. TOMAS G. BRENA inaugurando la hora de los lituanos católicos en la emisora Norton CX44 de Montevideo

En el prólogo de la obra "Lituania entre fuego cruzado", Casimiro Verax expresa que los lituanos forman una cultura espiritual. "Ellos pueden ser mas cordiales que la gente de otras naciones".

Hay efectivamente culturas materiales, culturas mentales, culturas de la fuerza, culturas prometéicas. Lituania está entre las culturas espirituales, hechas de amor, de tolerancia, de grávido sentido de fraternidad.

Oír esta voz desde esta radio, será para todos los uruguayos un regalo de esa naturaleza espiritual. No solamente por la fuerza de sus tradiciones, no solamente por la alegría de sus cantos, no solamente por la simpatía dadivosa que está en sus costumbres, sino y especialmente por esa fuerza de la angustia esperanzada que desde Vytautas a nuestros días está informando el ademán y el grito de este pueblo heróico.

Lituania sufre en estos momentos una tiranía. Las tiranías pasan como las nubes y como las sombras. Ellas pueden sojuzgar al hombre y al pueblo durante un período histórico, pero pronto son aniquiladas por las virtudes de los hombres y los pueblos fuertes.

Lituania tiene una historia muchas veces secular. No nació ayer a la vida histórica. Su historia echa las raíces en el siglo 1º. 20 siglos de libertad, de independencia, de triunfos y de gloria, no pueden ser aniquilados por el intento imperialista de una bestia parda o un oso de la Siberia.

Lituania tiene sus fuerzas intactas. Son las fuerzas de sus héores, de sus mártires de sus santos. Y con esa fuerza vencerá.

Lo que se necesita es que el pueblo lituano, que sufre allá la humillación del despotismo y el pueblo lituano que está diseminado entre todas las naciones y también en nuestra patria, se mantenga unido y fuerte en la esperanza de la libertad..

Si ese propósito se cumple y nada mejor que un espacio radial católico para predicarlo, Lituania alcanzará los días de gloria ahora ensombrecidos por un despotismo que se deshonra con la fuerza que impone, y la luz y la verdad, como lo canta su himno, guiarán sus pasos hacía la más perfecta consolidación de sus instituciones y de sus creencias.

Que así sea para honra de la dignidad humana. Que así sea para desagravio de la dignidad humana ultrajada por el despotismo bolchevique.

PROF. J. KAMINSKAS AKTUALIAIS TAUTOS FONDO KLAUSIMAIS

Tautos Fondo Valdytojas prof. J. Kaminskas pasikalbėjime su "Eltos" korespondentu palietė keletą bendrų lietuviškų kalusimų, o svarbiausiai reikalingų kovai už Lietuvos išlaisvinimą lėšų reikalą. T. F. Valdytojas nusiskundžia, kad net naujieji emigrantai per daug greitai pamiršo savo įsipareigojimus ir per daug užsidarė smulkiuose reikaluose. Jo nuomone, reikia dažnai raginti ir nuolat priminti, kad Lietuvos Nepriklausomybė nėra tik vadovaujančių organų reikalas, bet tas reikalas yra visų lietuvių, kuriems jų tėvynė yra brangi.

Baigdamas pasikalbėjimą prof. J. Kaminskas sako:

"Tai metai, malonus Tamsta: kur bepasisuktum, be lėšų niekas nepadaroma. *Lėšas turi patikrinti* T. Fondas, tiksliau sakant, mūsų emigrantinė visuomenė. Laikau būtina pabrėžti: mūsų *emigrantinė visuomenė*, nes mūsų kovą už Lietuvos laisvę, už jos demokratinę ir nepriklausomą ateitį turime, kad ir įvykių padedami, iškovoti patys būdami laisvi ir nepriklausomi. Ir dėl to artimiausias ir svarbiausias T. Fondo uždavinys — *galimai greičiau ir galimai pilniau įgyvendinti mūsų visuomenėj visuotinas, pastovus ir pakankamas apsidėjimas Lietuvos laisvinimo reikalui.* Tai yra ne tik T. Fondo, bet ir mūsų visuomenės uždavinys ir aš būsiu Tamstai, p. Korespondente, nepaprastai dėkingas, jei, per spaudą kalbėdamas į visuomenę, vis ir vis jai priminsi apie reikalo svarbumą."

PASPRUKO TRYS ŽVEJAI IŠ LIETUVOS

Švedų spauda plačiai rašė apie 3 Lietuvos žvejus, kurie įveikę sovietinę įgulą, su kuteriu "Samum" pasiekė Švedijos Elando salą ir paprašė politinės globos. Tai sužinoję, sovietai kreipėsi į Švedijos užsienių reikalų ministreją, reikalaudami išduoti pabėgėlius, bet švedai atsisakė.

Meniškas Aušros Vartų Marijos Paveikslas

Lietuvos Vyskupams pritariant, vienas italų dailininkas nupiešė menišką Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslo reprodukciją, kurią atspausdino žymi meniškų reprodukcijų spaustuvė Milane. Paveikslą turėtų įsigyti kiekviena išeivio šeima. Jo kaina — vienas dolerís. Galima užsisakyti "LAIKO" redakcijoj.

Tėvo Bružiko S. J. Misijos Argentinoje

Spalio 7 d. Avellanedos lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje prasideda garsaus misijonieriaus T. J. Bružiko misijos lietuviams. Tuoj po to seks misijos Rosario ir Cordobos lietuvių kolonijoms. Tikslesnės datos ir tvarka bus paskelbta netrukus.

Gen. M. Ridgway kalbasi su Jungtinių Tautų delegacijos vadu admirolu Joy apie derybas dėl paliaubų Korėjoje.

Lietuvos vieta išlaisvintoj Europoj

Rašo "LAIKO" bendradarbis Laisvosios Europos Komitete
V. VAITIEKŪNAS, New York

Kaip žinoma, pirmojo pasaulio karo metu Jungtinių Valstybių prezidentas Vilsonas paskelbė, kad tautų laisvas apsisprendimas priklauso prie pagrindinių žmogaus teisių. Tatai sudarė didelę teisinę atramą ir mūsų tautos kovai dėl nepriklausomybės. Prezidento Vilsono paskelbtoji tautų apsisprendimo teisė yra pripažinta ir Jungtinių Tautų chartoje. Tačiau gyvenimas parodė, kad tautų apsisprendimas negali būti pati aukščiausioji teisė, kad apsisprendimo teisė turi būti palenkta tarptautiniam sukyvenimui ir tarptautinei gerovei. Savarankiškos tautinės valstybės su absoliučiai neaprėžtu tarptautinės bendruomenės naudai savo suverenumu veda pasaulį prie susismulkinimo kartais visai mažais vienetais, nepajėgiais atsispirti kaimynų grobuoniškumui ir trukdančiais pasaulio ūkinę apyvartą. Visa tai sudaro sąlygas ginklavimosi varžyboms ir karams.

Todėl ateičiai nepaneigiant tautų apsisprendimo teisės, o tik skaitantis su jos pasekmėmis, planuojama tautų apsisprendimo vykdymas tam tikra prasme aprėžti. Būdingų šiuo atžvilgiu užuominų yra pareiškęs Laisvosios Europos Komiteto pirmininkas Jacksonas, rugpiūčio 3 d. priimdamas Laisvosios Europos Komiteto Patariamąją Lietuvių Grupę. Kadangi jo pareiškimai yra būdingi pačių Jungtinių Valstybių pažiūrai, tai juo labiau verti dėmesio.

Pagal Jacksoną išlaisvintojoj Europoj (kaip Laisvosios Europos Komiteto pirmininkas jis tekalbėjo apie Europą) absoliučiai suvereninių vienetų negalėsią būti. Kiekviena tauta turi būti įgalinta naudotis savo kultūriniu suverenumu, bet kaikuriais kitais atžvilgiais, ypačiai mažosios tautos, turi sudaryti bendrus tarpvalstybinius junginius. Tik tokie junginiai esą būtų visais atžvilgiais pajėgūs prisidėti prie tarptautinio sugyvenimo palaikymo ir tarptautinės ūkinės gerovės sukūrimo. Laisvosios Europos Komiteto pirmininkas mano, kad Baltijos valstybės aname Europos regione galėtų būtų tokio tarpvalstybinio apsijungimo pradininkės, pirmiausia pačios sudarydamos junginį, prie kurio paskum turėtų pritapti Lenkija ir Čekoslovakija. Šis junginys savo ruožtu jungtųsi su Dunojaus ir Balkanų valstybių atitinkamais junginiais.

Suprantama, kad tokių tarpvalstybinių junginių šalininkui Laisvosios Europos Komiteto prezidentui didžiai patinka Baltijos valstybių senas siekimas glaudaus tarpusavinio bendravimo ir bendradarbiavimo, kuris nepriklausomybės metais buvo apsireiškęs Baltijos santarvės pavidalu, kuris reiškiasi glaudžiu bendradarbiavimu laisvinimo pastangose. Bet užtat tam tikro susirūpinimo jam kelia Lietuvos — Lenkijos santykiai. Jungtinės Valstybės jokiu atveju nenorėtų sulaukti tokios padėties, kad iš bolševikinės vergijos išlaisvintosios pradėtų tarpusavines peštynės.

Šitos Laisvosios Europos Komiteto pirmininko reikšmingos užuominos skatina ne tik Lais. Europos K-to Patariamąją Lietuvių Grupę, bet ir patį Vliką savo darbų eilėn pastatyti klausimą, kurią vietą ir kurį vaidmenį Lietuva turi turėti būsimojoj išlaisvintosios Europos organizacijoje. Tam klausimui atsakyti pirmiausia reikalinga išnarplioti Lietuvos santykiai su kaimynais. Tatai nebus taip lengva jau vien dėl to, kad kaikuriais atvejais mes esame užšalę tose pačiose sąvokose ir nuotaikose, kurios mums buvo parankios iki II-ojo, pasaulio karo, nors tarptautinių santykių raida nuo to laiko yra iškėlusi visai naujų apraiškų, kurių nepaisyti negalės išlaisvintoji Lietuva.

VLIKo ir Lozoraičio Susitarimo Belaukiant

Rugsėjo 10 d. įvyksta seniai visų laukiamas pasitarimas tarp VLIKo ir min. St. Lozoraičio Lietuvos laisvinimo veiklai suderinti. Kiekvienas nesutarimas ar nesklandumas šiame reikale greitai pastebimas svetimųjų ir neabejotinai mums kenkia. Vis labiau artėjant lemtingiems įvykiams, pats laikas užmiršti naminius ginčus dėl titulų ir suglausti gretas vieningai kovai.

Šiomis dienomis gavome platų min. St. Lozoraičio pasisakymą dėl būsimų pasitarimų su VLIKu. ELTAI Nr. 16 (103) patariant spaudai rodyti kuo didžiausią santūrumą ir stengtis sudaryti palankią atmosferą numatomam susitarimui, mes nenorime kelti dulkių ir aštrinti naminio ginčo. Tikras patriotizmas reikalauja sutartinio pozityvaus darbo, ir dėl jo turi būti susitarta.

Argentinos lietuviuose vyrauja nuomonė, kad 1940 m. sulikviduota Lietuvos vyriausybė nėra paskutinė. 1941 m. sukilimas pastatė naują laikinąją vyriausybę, kurios suverenumo vykdymą sutrukdė rudoji okupacija. Laikinoji vyriausybė perėjo į požemį ir įsiliejo į VLIKą, kuris jau nuo 1943 m. vadovauja Lietuvos laisvinimui. Todėl neatrodo, kad būtų galima pasiekti susitarimo, iš anksto paneigiant pačią VLIKo esmę: Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą traktuojant kaip vieną iš daugelio visuomeninių organizacijų ir efektyviai išjungiant jį iš svarbiausios laisvinimo akcijos srities — užsienio politikos.

Daug kam atrodo, kad Lietuvos diplomatinė tarnyba privalėtų turėti savo atstovą VLIKe, kuriam galėtų būti pavesta Vykdomosios Tarybos užsienio tarnyba. Tokiu būdu būtų pasiekta tikros vienybės ir išvengta bet kokio paralelizmo.

"LIGONINĖ AR BEPROČIŲ NAMAI"

Taip paklausė Wuertembergo pabėgėlių komisaras Koch apie Heidenheimo (amerikiečių zonoje) stovyklą. Šito klausimo nereikia suprasti, kaip įžeidimo. Žmogus, kuris gyvena normaliose sąlygose, apsilankęs šitoje stovykloje, išsineša iš jos baisų įspūdį. Tačiau tai nėra bepročių namai, o ligoninė, kur ligoniai yra per daug sveiki, kad juos guldytų į palatas, ir per daug sergą, kad gyventų sveikųjų tarpe.

Stovykloje gyvena 103 lietuviai, iš kurių 56 vaikai. Dėl ligos jie neturi jokių emigracinių perspektyvų. Dėl ligos jie negali įsikurti nė vokiečių ūkyje. Štai keli pavyzdžiai.

Našlė Spurgaitienė turi 7 vaikus. Jos 14-kos metų sūnui Albinui vokietukas šratais sužeidė akį. Jis negali stoti į amatų mokyklą, o į gimnaziją leisti motina neturi lėšų. Berniukui ateitis yra užkirsta.

Našlė Guobaitienė dar apyjaunė moteris, bet jau 5-ti metai suparaližuota. Jos 17-kos metų duktė turi nuolat būti prie jos.

Lipšienė serga širdies vožtuvo ligą. Ji turi nuolat vaikščioti, nors kiekvienas judesys ai daro didelį skausmą, bet jei ji nevaikščioja, jai tuoj sutinsta visas kūnas.

Tai tik keli pavyzdžiai. Tačiau ir šiose sąlygose ji nevirto pamišėliais. Piešingai, vargas juos užgrūdino, nuskaidrino. Daugumas lankytojų, geriau juos pažinę, pamato jų lietuvišką nuoširdumą ir pagal išgales vaišingumą. Jie vienas kitam gelbsti, o jiems visiems Amerikos lietuviai per BALFą. Tačiau jiems reikalinga pagalba nuolat ir vis dar viko trūksta.

Jei kas norėtų tiems mūsų vargingiems tautiečiams bendrai ar kuriam nors asmeniui padėti, prašoma kreiptis į BALF, 195 Grand St., Brooklyn, 11, N. Y. arba: BALF Įgaliotinį Prancūzų zonai, Reutlingen, Lederstr. 91, Alemanija.

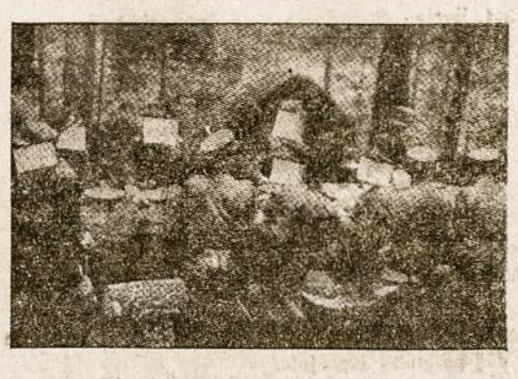

★

Lietuvos partizanai turi miškuose net savo karo mokyklas. Vaizdelyje matome miške suruoštas kariūnų laidos išleistuves su kukliomis vaišėmis.

Partizanų auka yra didžiausia. Nesigailėkime mažesnių aukų Lietuvos leisvinimo kovai užsienyje.

★

Lietuviai visam pasauly

● Jungtinėse Amerikos Valstybėse šiuo metu studijuoja apie 150 lietuvių, Vokietijoj 50, Kanadoj 20 ir apie 50 kituose kraštuose.

● Australijoje gražiai veikia Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Institutas. Jos paskaitos skelbiamos vietos lietuvių spaudoj.

● Centro Europos Krikščionių Demokratų Unija New Yorke leidžia dvisavaitinį anglų k. biuletenį. Vienu iš jo redaktorių yra Dr. Vl. Viliamas. Minimos Unijos vykdomojo komiteto vicepirmininkas yra prof. K. Pakštas, o iždininkas — Pr. Vainauskas.

● Kolumbijos sostinėj Bogotą saleziečiai išleido kun. Br. Jurkšo ispanų kalba geometrijos vadovėlį I ir II technikos mokyklos skyriams.

● Po neseniai įvykusio didžiulio lietuvių sąskrydžio Maracay mieste, Venecueloj, vietos visuomenė ir spauda lietuvius laiko pavyzdingiausiais ir kultūringiausiais emigrantais. Gražiai veikia lietuvių bendruomenė ypač veiklaus jos pirm. inž. Vl. Venckaus, inž. L. Drangausko, "Tėvų Kelio" redaktoriaus ir kolonijos kapeliono kun. A. Sabaliausko. J. Kukanauzos ir kt. pasiaukojusių dėka. Suorganizuotos 4 sekmadienio vargo mokyklos, veikia taupomoji — skolinamoji kasa. Išgautas valstybinio radiojofono leidimas nuolatinėms liet. transliacijoms per radija. Bendruomenės vadovybė ragina, kad kiekvienas lietuvis Tautos Fondui paaukotų vieros dienos uždarbį.

● Rytų Vidurio Europos Komisijoj baltai vietai vieno vicepirmininko turės du. Iš lietuvių pusės toms pareigoms yra pasiūlytas Dr. S. A. Bačkis.

● Pasitarime tarp VLIKo užsienių reikalų tarnybos ir Prancūzijoje esančių Lietuvos diplomatų buvo pakviestas prof. J. Baltrušaitis būti lietuvių ryšininku kultūriniams reikalams su tarptautinėmis kultūrinio pobūdžio institucijomis

● Rugsėjo vidury numatoma pradėti lietuviškas radio transliacijas prie Free Europe (Laisvoji Europa).

● Hong Konge taip pat yra lietuvių. Saleziečių kolegijoj dirba kun. A. Perkumas ir neseniai iš Kinijos ištremtas misijonierius kun. P. Urbaitis. Neseniai ten lankėsi ir lietuvis Petras Kazziauskas, kuris kaip Australijos laivo kapitonas nuo 1936 m. plaukioja po jūras.

● Brazilijos lietuviai gali pasidžiaugti dideliu kultūriniu laimėjimu: pramonininko St. Vencevičiaus pastangomis pavyko gauti lietuvių radio pusvalandis Sao Paulo Piratiminga radio stoty. Pirmoji programa buvo liepos 17 d. pradėta konsulo A. Polišaičio žodžiu. Programai pravesti komisiją sudaro: St. Vencevičius, kun. P. Ragažinskas ir solistas K. Ambrozaitis. Programa bus kiekvieno mėnesio trečiadienį po 1 ir 15 d. d. 22,30 val.

● Rugpiūčio 4 d. Los Angeles mieste įsisteigė. Lietuvių Savišalpos Dr-ja, kurios valdybą sudaro pirm. Ign. Šešplaukis, sek. V. Karalius ir ižd. F. Kudirka. Draugija rūpinsis vargan patekusiais naujai atvykusiais lietuviais. Nario mokestis $ 10 per mėnesį.

● Rugpiūčio 12 d. įvyko sėkmingas ALT skyriaus piknikas. Planuotas visų lietuvių suvažiavimas atidėtas vėlesniam laikui.

● Miltonas C. Starkus, "Liet. Dienų" anglų dalies redaktorius, jau baigė versti anglų kalbon "Kryžių" romaną. Dabar išvyko atostogoms į Chicagą, kur susitiko su "Kryžių" autorium Vincu Ramonu.

● Mari Aldon, nauja lietuvaitė vaidina filmose. Neseniai Warner Bros su ja pasirašė sutartį. Apie jos gyvenimą ir vaidinimą filmose su Gary Cooper bus keli straipsniai sekančiame "Lietuvių Dienų" numery.

● San Diego lietuviai turi reguliarius susirinkimus, nes turi įsisteigę American Lithuanian Club, kurio valdybą sudaro pirm. V. Hriškevičius, sekr. Juraitis ir ižd. Ceiplys. S. A.

LIETUVOJE

● Dėl nuolatinių išvežimų ir gausių partizanų, Lietuvoje nepaprastai trūksta darbo žmonių. Pereitą rudenį liko nasuarta dideli žemės plotai, nors kai kuriuos kolchozuos buvo ariama ir naktimis. Dėl tos pačios priežastie daug nespėta nukasti bulvių, cukrinių runkelių ir kt.

● Norėdamas kur nuvažiuoti, kolchozininkas turi užpildyti kelionės formuliarą, kuriame tiksliai nurodo, kur, kada, pas ką ir kokiu reikalu nori važiuoti. Pasirašdamas formuliaru, kolchozo pirmininkas išrašo kelionės leidimą rusų kalba. Niekas neturi teisės persikelti iš vieno kolchozo į kitą, arba iš vieno fabriko į kitą.

● 1951 m. gegužės mėn. Lietuvoje buvo tokios kainos: 50 kg rugių — 300 rublių, 300 gramų maltos mėsos — 20 rublių, 1 kg lašinių — 50 rubl., 1 litras pieno — 20 rubl., 1 kg sviesto — 50 rb., 1 kiaušinis — 65 kapeikos, 1 kg. duonos — 6 rubliai. Duonos trūksta. Ilgos eilės nuo 5 val. iki 10 val. ryto laukia duonos. Paskutiniai dažnai jau nebegauna. Vidutinė drabužių eilutė — 500 rb., pakelis papirosų — 1,5 rb. Darbininkas į mėnesį uždirba apie 250 rublių. Durpynuose uždirba ligi 300 rb.

● Suėmimai ir išvežimai vyksta naktimis tarp 2—3 val. ryto. Išvežamiems leidžiama pasiimti 20 kg duonos ir lašinių, 1 antklodę ir drabužius. Susipakuoti leidžiama 2 val. laiko. Paskui visa šeima išsikiuojama kieme ir kiekvienas atskirai pasirašo pasižadėjimą: "Į Sibirą aš važiuoju laisva valia ir įsipareigoju visą gyvenimą Sibire sąžiningai dirbti". Išvežtųjų turtą perima valdžia į "valstybinius sandėlius", t. y. politrukai ir jų pagelbininkai tarp savęs pasidalinę prageria. Daugiausia išvežama kovo, balandžio ir gegužės mėnesiais.

● Kiekviename valčiuje yra bent 150 raudonarmiečių ir 40 milicininkų, bet partizanų yra kelis kartus daugiau. Maisto pasirūpina partizanai, užpuldinėdami kolchozų sandėlius. Ta proga jie išsivežа ir aršiausius komunistus, kuriuos pakeliui likviduoja. Partizanų eiles nuolat papildo į kariuomenę šaukiamieji vyrai, policijos paieškomieji ar iš kariuomenės atostogų grįžusieji kariai.

● Lietuviškųjų karinių dalinių jau nėra. Į rusų kariuomenę paimti 1925 — 1933 metų vyrai. Pirmąsias atostogas gauna po 3 metų (14 dienų). Į kariuomenę nestojusių tėvai ir giminės išvežami į Sibirą. Dienai raudonarmietis gauna 700 gr duonos, 70 gr. cukraus ir 3 kartus sriubą. Mėnesiui raudonarnarmietis gauna 10 rublių "algos".

● Užsienio radijo klausymas baudžiamas 3 m tais kalėjimo. Klausoma tik vidurnakčiais. Daugiausia žinių paskleidžia partizanai. Visi laukia karo, kurio datą kasmet kilnoja iš pavasario į rudenį, iš rudens į pavasarį...

● Dėl deportacijų ir partizanų, Lietuvoje labai maža vyrų. Maža vedybų ir gimimų.

● Visi laiškai yra tikrinami. Iš užsienio gautas laiškas adresatui nenunešamas. Jis gauna kvietimą į Komunistų Partijos biurą, kur gauna pasiskaityti išcenzūruotą laišką. Perskaičius, dažnai čia pat padiktuojamas atsakymas, ypač giminėms, pabėgusiems į vakarų Europą. Paskutiniais mėnesiais į vakarų Vokietiją iš Lietuvos grįžę vokiečiai perdavė daugelio lietuvių prašymus, įspėti gimines, kad jiems į Lietuvą daugiau nerašytų ir kad gavę jų grįžti kviečiančius laiškus netikėtų ir, Dieve saugok, negrįžtų.

● Nepaprastai smarkiu tempu kertami Lietuvos miškai. Kerta be perstojimo apie 200.000 darbininkų ir veža į Rusiją. Tuo norima taip pat apsunkinti partizanų slapstymąsi. Tačiau "klaidinga būtų galvoti, jog statybinę medžiagą kolūkiams pateiks mūsų miškai", rašo "Tiesa" Nr. 69. Reiškia, viskas plačiajai "tėvynei" Rusijai, bet ne Lietuvai...

Ryškiosios Asmenybės Konkursas

"Draugo" skelbto ryškiosios asmenybės konkurso rašiniams įvertinti komisija birželio 14. d. baigė savo darbą, parinkdama iš 35 gautų rašinių 3 premijuotinus.

I-ji premija ($50) paskirta Smurgainiškiui už rašinį apie kan. Tumą-Vaižgantą. Smurgainiškiu pasirodė esąs prof. Steponas Kolupaila, South Bend, Ind.

IIji premija ($30) paskirta Kostui Vardui už rašinį apie Atlanto nugalėtoją Steponą Darių: Juo pasirodė esąs Vyt. Kastytis, Toronto, Kanada.

III-ji premija ($20) paskirta Albinui Bindokui už rašinį apie prel. Mykolą Krupavičių. Atidarius voką patirta, kad tuo slapyvardžiu buvo prisidengęs Vyt. Vaitiekūnas, New Yorkas.

Prieš premijų paskyrimą komisija išsiaiškino, kad jos uždaivynys yra ne surasti tris ryškiausius paskutinio pusės šimto metų lietuvius, bet įvertinti rašinius, apibūdinančius pačių autorių pasirinktas ryškiąsias lietuvių asmenybes.

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Istatai

2. Dalis — Apygardos

25. Reikalui esant, ARLB Centro Valdyba gali Apylinkes grupuoti į Apygardas. Apygardos reikalams tvarkyti yra Apygardos Taryba ir Apygardos Valdyba.

26. Apygardos Tarybą sudaro Apylinkių Valdybų nariai. Ji:
   a) sprendžia Apygardos reikalus;
   b) renka vieneriems metams Apygardos Valdybą iš trijų narių ir trijų kandidatų.

27. Apygardos Valdybos paskirtis yra:
   a) vadovauti, derinti ir skatinti Apylinkių veikimą;
   b. paruošti Krašto Valdybai Apygardos veikimo planus, siekiant pilno Bendruomenės statutuose numatytų tikslų pasiekimo.

28. Bendruomenės Apygardai ir jos vadovybei atatinkamai taikomi įstatų 13, 14, 15, 16, 19, 20 ir 21 straipsniai.

3. Dalis — ARLB Taryba

29. ARLB Taryba (BT) yra vyriausia Bendruomenės reikalų tvarkytoja ir savo nutarimuose atsako vien 36 straipsny numatytu atveju. BT sudaro 15 narių, renkamų dvejiems metams tiesioginiu ir slaptu balsavimu. Kandidatus į BT Apylinkių susirinkimai ir Tarybos nariai renkami bendru abėcėlės tvarka sudarytu ir visus kandidatus įjungiančiu sąrašu. Kiekvienas ARLB narys gali balsuoti tik už 15 įtrauktų sąrašan kandidatų.

30. AT rinkimus praveda Apylinkių ir Centro Valdybos, vadovaujant Rinkimų ir Nesusipratimams spręsti Komisijos.

31. BT prezidiumą sudaro penki nariai: pirmininkas, du jo pavaduotojai ir du sekretoriai. Juos išsirenka BT susirinkusi pirmojo posėdžio, kurio metu taip pat nustatomos BT pareigos ir atsakomybės.

32. BT nariui dėl kurių nors priežasčių laikinai ar galutinai negalint eiti nustatytų pareigų, jo vieton likusiam BT išrinkimo laikui įeina per BT rinkimus daugiausiai iš eilės balsų gavęs kandidatas.

33. BT paprastosios sesijos prezidiumas šaukia ne rečiau kaip du kartus per metus. Centro Valdybai nutarus arba 5 BT nariams raštu pasiūlius, nurodant svarstytinus dalykus, BT šaukiama nepaprastos sesijos.

34. BT teisės ir pareigos yra:
   a) tvirtinti ir keisti ARLB įstatus ir taisykles;
   b) rinkti Centro Valdybą (CV) ir Centro Kontrolės Komisiją (CKK);
   c) nustatyti CV ir CKK būstinę;
   d) nustayti mėnesinį nario mokestį ir jo paskirstymą;
   e) tvirtinti ar keisti CV sąmatą ir CKK patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą;
   f) aptarti CV, CKK, AV ar BT narių siūlymus, liečiančius ARLB veikimą;
   g) nustatyti CV veikimo gaires;
   h) tvirtinti ypatingas rinkliavas ar įnašus.

35. BT atitinkamai taikomi šių įstatų 14 ir 16 straipsniai.

36. BT gali nutarti likviduoti ARLB. Šis nutarimas turi būti pravestas pagal 5 Skyriaus sąlygas.

Apie lakštingalą, rožes ir knygas

J. KUZMICKIS

"Taigi jieškau knygoje nors vienos minties, dėl kurios buvo verta ją rašyti ir skaityti" —

Skaitytojas apie knygą.

OSKAR WILDE, didelio garso ir tragiško gyvenimo anglų rašytojas, pasakoje apie "Lakštingalą ir rožę" aprašo studentą, kuris buvo pasiryžęs visa paaukoti dėl mylimos mergaitės. Ši gi reikalavo tiktai raudonos rožės. Ją pasišovė jam parūpinti lakštingala, kuri geriausiai suprato studento sielvartą.

Tačiau rožių krūmas lakštingalai paaiškino, kad jis išaugins raudoną rožės žiedą, jeigu lakštingala visą naktį giedos prisispaudusi krūtine prie jo dyglių. Lakštingala giedojo visą naktį, kol numirė dėl kraujo nutekėjimo, rožės krūmas sukrovė raudoną žiedą ir laimingas studentas nunešė jį profesoriaus dukteriai. Ši betgi atmetė ir rožės žiedą ir studentą, nes turtingas jaunuolis atsiuntęs jai tikrų brangenybių, o "kiekvienas žino, kad brangenybės yra daug brangesnės už gėles".

Apsivylęs studentas numetė rožės žiedą į purvyną, o pats sugrįžo į savo kambarį, "ir, pasiėmęs nuo lentynos didelę, apdulkėjusią knygą, įniko skaityti"...

1. KODĖL MES SKAITOME KNYGAS?

ARGI tiktai nusivylę žmonės skaito knygas?

Atrodo, kad ne: kiekvienas, kuris suranda laiko nuo kasdienių savo darbų ir užsiėmimų, mėgina skaityti laikraščius ir knygas. Bet mes šį kartą norime kalbėti tiktai apie dailiosios literatūros (novelių, apysakų, romanų) kūrinių skaitytojus. Kodėl jie tuos kūrinius skaito?

Jieškodami atsako į šį klausimą, įsiskaitykime į pasisakymus skaitytojų, kurie prieš du metus buvo apklausinėti vienoje sovietų okupuotoje valstybėje. Štai būdingesnių atsakų ištraukos:

—Gyvenimas netektų 90 procentų grožio, jeigu staiga koks kataklizmas išššluotų iš bibliotekų apysakas. Gera apysaka žmogui reikalinga beveik taip pat, kaip kasdienė duona.

—Gyvenimo saulėleidyje, kai pasilikau viena, vienintėlis dalykas, kuris pasiliko seniausia ir nesikeičiančia meile yra apysakos.

—Sodžiuje, kur per pusę metų skęstama purvinose "autostradose", norint ištrūkti į platesnį pasaulį, — apysaka pavaduoja kiną ir teatrą.

—Nuoširdžiai gailiuosi žmonių, kurie gailisi laiko apysakai. Kokie jie vargšai!

Taigi, atsakymai įvairūs .Dar įdomiau žinoti, ko skaitytojai jieško dailiosios literatūros kūrinyje?

Į šitą klausimą dar įvairiau atsakoma: 61 asmuo nori giliau pažinti pasaulį ir žmogų; 45 jieško meninių vertybių; 30 — moralinių vertybių; 22 — geresnio savęs paties pažinimo; 18 — žinių pagilinimo; 17 — pasaulėvaizdžio sustiprinimo; 16 — gyvos akcijos; 14 — autoriaus pažinimo; 12 — geros nuotaikos ir jumoro; 12 — gamtos vaizdų; 10 — religinio gyvenimo pagilinimo ir 8 — stiprių tautinių pergyvenimų.

Kai kurie skaito apysakas tik dėl pramogos:

—Skaitau, norėdamas greičiau užmigti. — Skaitau, kai mane kas nors išveda iš pasiausvyros. — Apysaka mane išblaško po darbo. — Apysaka... turi nuraminti sujudusius nervus ir atplėšti mintis nuo kasdienių rūpesčių. — Skaitau apysakas, kai esu supykusi; jieškau nusiraminimo, kai esu prislėgta; užsimiršimo, kai esu liūdna; vilties, kai esu nupuolusi dvasia.

Kiti — o tokių pasirodė esama žymiai daugiau — skaito apysakas dėl visai kitokių motyvų. Pvz., mokytoja sakosi skaitanti "dėl profesinių reikalavimų"; kitas — norėdamas "žinoti, apie ką rašo dabartiniai rašytojai"; dar kiti — dėl "žinių" arba "mokslinio pagilinimo" ir pan.

Labai įdomiai atsakė vienas skaitytojas:

—Tai, ką paprastai vadiname pramoga, yra pasąmoniniu jieškojimu kažinko trokštamo — artimo. Skaitymas dėl pramogos neegzistuoja.

2 VERTYBIŲ JIEŠKOJIMAS

PASIRODO, kad tik 10 atsakiusiųjų prisipažino skaitą apysakas tik dėl pramogos; priešingai, — virš 100 pasisakė jiešką apysakose įvairios rūšies vertybių. Kokių gi vertybių jieškoma?

Daugiausia, nes 19 asmenų, pasisakė, kad apysakos tartum sudaro jiems **malonią draugystę:**

—Apysaka tai tartum susitikimas su maloniausiais pažįstamais; jei ir nepažįstami, tai itin įdomūs.

—Skaitau, norėdamas pakeisti aplinką, draugus, persikelti į kitą atmosferą, pažinti kitą pasaulį, bendrauti su naujais, įdomiais žmonėmis...

16 skaitytojų apysakose jieško **įdomios ir gyvos akcijos;** 12 — jumoro, **giedrios nuotaikos:**

—Jieškau kalbos, stiliaus, minties grožio...

—Puikus apysakos stilius man yra maloniausia muzika.

—Jieškau nesuinteresuoto grožio; gražu gi man yra visa, kas jaudina, kelia nerimą, jautrina, suteikia geros nuotaikos, sužadina mintis...

30 skaitytojų jieško **etinių bei moralinių vertybių,** kurios padėtų jiems "prisikelti"; jieško nepalaužiamų žmonių, charakterių arba tokių, kurie pajėgia "prisikelti". Tačiau kartu pabrėžiama, jog nemėgstama sausos didaktikos, stebuklingo "atsivertimo":

—Jieškau moralų, tendencijos ir pamokymų. Jeigu juos randu nevykusiai paslėptus arba šokančius į akis iš kiekvieno puslapio, — daugiau nesivarginu.

—Būdama labai jauna, perskaičiau neįdomią ir bevertę apysaką, iš kurios vis dėlto pasiėmiau sau pavyzdį rišant rimtą gyvenimo uždavinį ir... nepaprastai suklydau, — prisipažino 50 metų mokytoja.

—Man apysaka buvo saviauklos elementorius, geresnis auklėtojas nei tėvai. Šitai liečia visų pirma mano dvasinę raidą, etinių pažiūrų ir moralinių, religinės pasaulėžiūros sudarymą. Apysaka sužadino mano vidinį gyvenimą...

17 asmenų apysakoje jieško **pasaulėžiūros sutvirtinimo** ar pagilinimo:

—Jieškau atsako į kankinančius klausimus... Tai niekis, kad esu 69 metų amžiaus, kad neva tai gyvenimą turiu jau už savęs.

—Jieškau užmiršimo žmonių niekšiškumo ir egoizmo, pavydo, keršto, negailestingumo, jieškau geresnio gyvenimo, kur laimi pasiaukojimo idėja, nuoširdumas ir užuojauta.

—Jieškau sustiprinimo kovoje su piktu savyje ir šalia savęs. Tačiau nejieškau išmislų, fantazijos, o tikrovės.

3. BAIGIAMOS PASTABOS

BAIGIANT noriu pridurti paprasto fizinio darbininko, baigusio vos pradžios mokyklą, įsidėmėtiną nuomonę:

—Noriu turėti apysaką, galinčią padėti skaitytojui pažinti patį save; galinčią jam padėti surasti išeitį iš jam nepatogios situacijos; įgalinančią jį jieškoti tiesos — įsiklausyti savo vidinio balso — vesti — mokančią kaip gyventi, dirbti ir kaip kilti aukštyn prie Dievo...

—Apysakininkas, jeigu yra psichologas, padeda mums prasiveržti pro tas džiungles, kokiomis yra psichinis žmogaus gyvenimas, ištobulina mūsų dvasinį pastabumą, moko galvoti apie dalykus, į kariuos patys neatkreipėme dėmesio arba nemokame rasti atsako. Ir drįstu tvirtinti, kad žmogus, perskaitęs daugelį gerų, giliai nuaustų apysakų, gali pasidaryti švelnesnis, jautresnis, geriau suprantąs kitus nei... nei kiti, kurie jų neskaitė? — Ne! Nei jis pats prieš jų perskaitymą, — prideda kita moteris.

Taigi, labai įdomi iškyla į skaitytojų pasaulį, kuris yra pilnas troškimų, jieškojimo, kankinančių sprendimų ir abejojimų.

Jeigu Roman Palester tvirtina, kad rašytojui visą laiką skaitytojai buvo tartum nežinoma, bevardė naštos masė, tai po šios iškylos vis dėlto jaučiame, kaip gerai, kai rašytojai savo "vizijoje" mato ne tiktai kuriamą objektą, bet ir tuos, kurie jo naują kūrinį priims, skaitys ir juo gyvens.

Prancūzai turi gražų posakį: kilnumas įpareigoja.

Kaip labai įpareigoja rašytojus skaitytojų masė, kuri iš jų kūrinių semiasi visko: ir džiaugsmo, ir užsimiršimo, ir žinių, ir pamokymų, ir pasaulėžiūros sustiprinimo, ir viso gyvenimo prasmės.

1951. VIII. 2.

"JŪS PADĖJOT MUMS IŠTRŪKTI IŠ MIRTIES NAGŲ"

Nors DP stovyklų skaičius Vakarų Vokietijoje ir sumažėjo, bet IRO ir karinė valdžia vis nesiliauja jas draskyti ir kilnoti iš vietos į vietą. Būdinga, kad net sanatorijos ir ligoninės, kurių gyventojams daugiausiai reikalinga ramybė, neišvengia šitų perkilnojimų. Iš įvairių amerikiečių zonos vietovių buvo surinkti ir atkelti į prancūzų zoną 7 lietuviai džiovininkai. Jų adresas: **14 b Haidkappelle, Kr. Gammertingen, Heilstaette Haid.** Buvusios visai prie mirties studentė Nasvytytė ir jaunutė gimnazistė Montvilaitė dabar jau vaikščioja. Kas jas išgydė? Ogi BALFo pagalba, kuri įgalino jas nusipirkti vaisių ir kitų reikiamų priemonių sustiprėti. Tų dalykų ligoninė pristatyti negalėjo. Ten pat guli sunkioj padėty J. Butkus, K. Noreika ir L. Ciplijauskas. Nors ir mažom sumom gaunami pinigai padeda tiems ligoniams kovoti su mirtimi ir su didesne viltimi tikėtis pagyti. Taip pat ne tik maistas, ne tik pinigai jiems reikalingi, bet ir dvasinis maistas — laikraščiai ir knygos. Ryšis su savo tautiečiais, paguodos žodis pakelia ligonių nuotaiką ir duoda daugiau vidinės energijos kovai su ligos bakterijomis.

"Jūs padėjot mums ištrūkti iš mirties nagų", sako tos jau šiek tiek pasveikusios lietuvaitės. To paties laukia ne tik tos, bet ir kiti sunkiai su liga kovojantieji tautiečiai. Kiekvienas lietuvis turėtų atsiminti juos ir jiems ateiti į pagalbą.

KULTŪRINĖS POPIETĖS BROOKLYNE

Brooklyno ateitininkai kas antrą savaitę rengia kultūrines popietes. Jų programą sudaro muzikos istorija ir naujoji lietuvių literatūra. Paprastai supažindinama su kokiu kompozitorium, jo gyvenimu ir kūryba ir paskiau pailiustruojama plokštelių muzika. Paskutinis amerikiečių išradimas — ilgalaikės plokštelės — leidžia be pertraukos išklausyti nemažą simfoniją. Antrojoje dalyje aptariami aktualieji literatūros klausimai.

Kuopiaus teboj 1940 metais...

Ištrauka iš naujo **Vinco Ramono** romano "Dulkės raudonam saulėleidy".

Žolynas sugrįžo į savo kambarį. Už lango buvo girdėti garsios kalbos ir triukšmas. Nedegdamas šviesos, jis priėjo prie lango. Gretimas namelis darže, kiek toliau nuo gatvės. Trys medeliai patvory. Langas atdaras, iš viršaus matyti visas vidus. Ant stalo degtinės ir alaus buteliai, agurkai ir dešra. Iš kambario sriuveno melsvi dūmų debesėliai ir juokas.

—Vyručiai, šiandien ir laidotuvės, ir krikštynos kartu, — šaukė senis, šarmotais ūsais.

—E, Dagy, velnią. Viskas niekai, ką tu čia pripasakojai. Biednam žmogui, kaip buvo vargas, taip ir bus. Už dyką nieks nieko neduos.

—Už dyką! Nieks nenori už dyką. O tu žinai, kiek ten per mėnesį paprastas darbininkas uždirba? Nagi, tik nenuvirsk po suolu: du šimtu rublių!

—Bet ką mes žinom, kiek ten duonos svaras?

—Duona nesvarbu. Kiek čia jos suvalgai. Bet ana čebatai — tyrs šimtai rublių. Tai suprantu! Tai verta ir ylą paspiaudyt!

—Trys šimtai. O uždirba tik du šimtu. Tai kaip gyvent?

Dagys išgėrė, atsikando agurko ir, mušdamas delnu į stalą, dėstė:

—Ten šiaip viskas pigu. Visko pilna, tik čebatai brangūs. Arklių nėra, ot kas. Ten viskas traktoriais. Aria traktoriais, piauna traktoriais, kulia traktoriais, į miestą važiuoja traktoriais. Tik traktoriai visur, brolyti, tik užia. Ja!

—Na, bet tu palauk, Dagy! Jeigu pas mus čebatai keturiasdešimt litų, o uždirba šimtą dvidešimt...

—Šimtą dvidešimt! O kiek tu moki už cukrų, a? O lyteris kiek kaštuoja? Kodėl tiek, a? Čiulpė mus Smetona, šitai kas. Ten darbininkai tik žuvis valgo ir koniaką geria! Matė, kurie buvo. O Kaukaze vietoj vandens vyną geria.

—O aš vis taip galvoju, kad jei, ve. uždirbi du šimtu rublių, o čebatai trys šimtai...

—Kad tave velniai nuneštų ir tavo čebatus! Tai kas, kad čebatai brangu? Jeigu aš valgau lydeką ir geriu konjaką, tai man spiaut į čebatus. Aš vasarą galiu ir basas vaikščiot. O jis bijo, kad pabrangs. Pabrangs, tai bent mes, šiaučiai, pagyvensim.

A. KUPREVIČIUS ARGENTINOS ŠIAURĖJE

Argentinos šiaurinės provincijos Misiones sostinėje Posadas mūsų žymusis pianistas Andrius Kuprevičius davė penkis koncertus. Koncertai įvyko rugpiūčio 3, 4 ir 5 d. d. Trys koncertai buvo geriausiose Posadas salėse, kur buvo susirinkusi rinktinė to miesto publika išklausyti jiems jau pažįstamo ir prieš metus juos žavėjusio pianisto virtuoso koncertų. Kaip paprastai, Andrius Kuprevičius su dideliu įsigyvenimu ir nepaprasta technika šiuose koncertuose išpildė Bach, Beethoven, Chopin, Čiurlionį ir kitus pasaulinius autorius. Jų kūrinių vertė visiems žinoma, bet nuo pianisto priklauso, kad tie kūriniai būtų perduodami publikai gražiausiuose savo skambesiuose. Posadas miesto publika sutiko su nepaprastu entuziazmu ir palydėjo kiekvieną pianisto virtuoso išpildytą kūrinį dideliu pasitenkinimu ir plojimais.

Vietinė spauda aprašė plačiai A. Kuprevičiaus koncertų pasisekimą ir meniską išpildymą, vindadama jį "europiniu muziku", "žymiuoju virtuosu" ir kitais jam vertais epitetais. Gaila tiktai, kad muzikos kritikai nežinojo apie Čiurlionį, vadindami jį suomių muziku.

Du piano koncertus Kuprevičius davė per LT4 radio stotį. Taip pat ir šie koncertai spaudos buvo tinkamai įvertinti ir išgirti. Mums nėra jokios abejonės dėl A. Kuprevičiaus koncertų aukšto meninio lygio, tačiau labai džiugu, kad ir svetimieji, kurie dažnai mėgsta tik savuosius pagirti, jo nepalyginama technika ir žaviu išpildymu yra nugalėti ir turi pripažinti, kad "lietuvis pianistas nepaprastai skambina".

Pašautas Rokossowskis

"Ost-West-Kurier" paduoda sensacingų žinių apie atentatą prieš Lenkijos karuomenės vadą sovietų maršalą Rokosowskį. Gerai informuoti jugoslavų šaltiniai tvirtina, kad keliems čekams ir lenkams pavyko Varšuvoje prasiskverbti į Belvederio rūmus, kur jie surišo sargą, o paskum pro durų plyšį paledo į Rokosowskio pirmininkaujamą konferenciją visą eilę šūvių. Du štabo karininkai buvo nušauti vietoj, o pats Rokossowskis sužeistas į plaučius. Atentatininkams pavyko pasprukti, o jų medžioklė vyksta visoj Lenkijoj ir Čekoslovakijoj.

PASAULIO SPAUDA APIE LIETUVOS PARTIZANUS

Vakarų Europos ir Amerikos didieji dienraščiai ir žurnalai pastaruoju metu daug rašo apie Lietuvos partizanus. Žinias apie juos daugiausiai paskleidė grįžę iš Lietuvos vokiečiai ir taip pat gautos tiesioginės informacijos iš Lietuvos partizanų vyriausios būstinės prie Vilniaus. Partizanų skaičių dabar paduoda maždaug tarp 10 — 20 tūkstančių. Partizanai dėvi senąją Lietuvos kariuomenės uniformą ir niekad gyvi nepasiduoda. Ki kviena diena pradedama malda. Partizanų tarpe nemaža kunigų. Veikia ir karo mokyklos. Ginkluoti vokiškais ir rusiškais ginklais. Partizanai siekia trejopo tikslo: 1. kliudyti bolševikams siekti visų politinių tikslų, 2. informuoti vietos gyventojus apie tikrą dalykų padėtį krašte ir užsieny, 3. dokumentuoti visa, kas sovietų nuo 1944 m. Lietuvoje buvo ir tebėra daroma. Toji partizanų armija yra tikros Vakarų akys ir ausys už geležinės uždangos. ..

TREMTINIŲ DAINA

(pargabenta iš Sibiro)

Pavasarį paukščiai į tėviškę grįžta...
O mes ar sugrįšim kada.
Praeis mūsų dienos, brangioji jaunystė,
Širdy pasiliks vien skriauda.

Gyvenimas eina už plieninių grotų,
Bet jis nebe tas, nebe tas...
Visa Lietuva atsidūrė Sibire
Ir kas ją į laisvę išves?

Dievuliau Brangiausias, už ką tiek kančių,
Kam draudžia tėvynę mylėti?
Nejaugi brangios, laisvos Lietuvos
Neteks mums daugiau jau regėti?

Pavasarį paukščiai į tėviškę grįžta....
O mes ar sugrįšim kada...?
Tai kas mūsų dienos, tai kas mūs jaunystė,
Jei tėviškėj laisvės nėra.

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. Dr. Pr. Gaidamavičius, **Išblokštasis žmogus,** Benamio likimo perspektyvos. Išleido VENTA 1951 m. 278 psl.

2. Nello Vian, **Šv. Antanas Paduvietis.** Išvertė Anatanas Vaičiulaitis. Tėvų Pranciškonų leidinys, 1951 m. Viršelis ir vinjetės dail. Telesforo Valiaus. 144 psl. Kaina — 1 dol.

(Apie šias dvi knygas plačiau sek. nr.)

3. Titas Narbutas, **Stalin Kills God in Lituania,** Chicago, 1951. 8 psl.

4. "AIDAI" nr. 5 (39), 1951 m. gegužės mėn. Turinyje: Dr. A. Baltinis, **Religija ir Mokslas.** Ant. Vaičiulaitis, **Motinos veidas** (eil.). P. Gaučys, **Gabriela Mistral.** G. Mistral, **Nokturnas, Albricias, Motinos poema** (išvertė P. Gaučys). Z. Ivinskis, **Merkelis Giedraitis.** B. Stočkus, **Arnold J. Toynbee ir jo kultūros teorija** ir kt.

5. "SKAUTŲ AIDAS", 1951 m. balandžio mėn., nr. 4 ir gegužės mėn. nr. 5. Red. Stp. Kairys. Leidžia Skautų Brolija Kanados Rajono Vadija. Red. adr.: Stp. Kairys, 716 Lansdowne Ave., Toronto, Ont., adm.: P. A. Pundzevičius, Box 1003, Station C., Toronto, Ont., Canada.

6. "LIETUVIŲ DIENOS", 1951 gegužės mėn., nr. 4. Adres.: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

7. "SALEZIEČIŲ BALSAS", 1951 — nr. 1. Neperiodinis leidinys. Red. K. J. Zeliauskas. Leidžia Lietuviai Saleziežiai. Adr.: Via Cottolengo 32, Torino, Italia.

8. "LAIŠKAI LIETUVIAMS", 1951 m. liepos mėn., nr. 7. Leidžia TT. Jėzuitai. Red. T. J. Vaišnys, S. J. Adr.: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill., USA.

9. "MŪSŲ VYTIS", 1951 m. nr. 3-4 (31-32). Red. Br. Kviklys. Leidžia Akademinis Skautų Sąjūdis. Adr.: 7320 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill., USA.

10. "KARYS", Pasaulio Lietuvių Karių Mėnesinis Žurnalas, 1951 m. gegužės mėn. nr. 7. Red. kpt. S. Urbonas. Adr.: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.

11. COMUNICADO do Consulado da Lituania en Sao Paulo, Brasil. Julho-Dezembro, 1950. Nr. 120-121.

12. "EGLUTĖ", Vaikų laikraštis, 1951 m. birželio mėn., nr. 6. Red. Pr. Naujokaitis. Leidžia Lietuvių Kultūros Institutas. Adr.: P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass., USA.

13. "MARGUTIS", mėnesinis žurnalas, 1951 m. birželio mėn., nr. 6. Adr.: 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill., USA.

14. "PELĖDA", Juokdarybos Susivienijimo Mėnesinis Organas, 1951 m. nr. 1 ir nr. 3. Adr.: "Nemunas", 3143 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

NAUJAS "LIETUVIŲ DIENŲ" NUMERIS

Neseniai gavome "Lietuvių Dienų" rugpiūčio mėn. numerį, kuris daro puikų įspodį. Jame telpa 40 įdomių nuotraukų iš daugelio lietuvių kolonijų. Viršelyje dail. P. Puzino "XX amžiaus Madona", Madonų Festivalyje laimėjusi pirmą premiją.

Paminėtini straipsniai — "Sovietai bus nubausti", "Kad viena tauta nutrauktų politinius ryšius", "Marianapolio kolegija kryžkelėj", "Pas Vokietijoj pasilikusius", "Pabėgėlis don Brunas", "Lėktuvu virš Šveicarijos", ir kt.

"Lietuvių Dienos" leidžiamos Los Angeles, 9204 S. Broadway. Metinė prenumerata 3 am. dol.

LAIŠKAS IŠ AFRIKOS

Gerb. p. Redaktoriau,

Labai džiaugiuos, gaudamas kiekvieną "Laiko" numerį iš tolimos Argentinos. Tuo labiau, nes mane domina lietuvių gyvenimas P. Amerikoje. O "Laike" taip puikių ir man artimų žinučių netrūksta, tad su didžiausiu susikaupimu perskaitau kiekvieną "Laiko" straipsnelį. Tada bent mintyje gyvenu su broliais lietuviais, kuriuos likimas nubloškė į užjūrius, toli nuo mielos tėviškėlės.

Nežnau, kieno dėka "Laikas" reguliariai mane lankė jau gan ilgą laiką. Nežinau nė kam už šį didžiulį trūsą ištarti nuoširdų ačiū. Lieka tik vienas, nes žinau, kad Redakcija ir Administracija manęs neužmiršta, ir jų pastangomis "Laikas" atplaukia į karštąją Afriką. Užtai didelis ačiū "Laiko" vadovybei.

Gyvenimo aplinkybių verčiamas, apleidžiu Moroką ir Legiono eiles. Išeinu į atsargą. Norėčiau, kad, ir civiliu esant, "Laikas" manęs neužmirštų ir lankytų.

Lionginas Pesanka

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

Lietuvos Krikšto Jubilėjus

Rugpiūčio 19 d. visa Buenos Aires lietuvių kolonija šventė Lietuvos karaliaus Mindaugo 700 metų krikšto jubilėjų.

8.30 val. radio valandėlė "Lietuvos Aidai" davė specialią šventei pritaikintą programą. Valandėlės vedėjas Z. Jukневičius patiekė įdomią istorinę apžvalgą, iškeldamas Lietuvos krikšto reikšmę ir Mindaugo nuopelnus. Šv. Cecilijos choras, komp. V. Rymavičiaus vadovaujamas, davė specialų lietuviškų giesmių ir dainų koncertą.

10.30 Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje įvyko iškilmingos jubilėjinės pamaldos. Pamaldose dalyvavo ir ugningą pamokslą pasakė J. E. arkivyskupas Francisco Aragone. Giedojo muziko V. Rymavičiaus vadovaujamas Šv. Cecilijos choras pilnoj sudėty. Pamaldų metu įvairios lietuviškos organizacijos ir pavieniai lietuviai priėjo bendros šv. Komunijos. Tuoj po pamaldų, prieš Švč. Sakramentą įvyko iškilmingas visos Argentinos lietuvių kolonijos pasiaukojimas Nekaltajai Marijos Širdžiai. Pamaldose dalyvavo daug lietuvių, atvykusių iš tolimesnių vietovių.

18 val. Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko iškilmingas aktas, kurį atidarė Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Jakaitis MIC, savo kalboje iškeldamas pirmojo Lietuvos krikšto reikšmę ir pabrėždamas, kad karaliaus Mindaugo krikštas yra tikra oficialioji Lietuvos krikšto data. Po to Šv. Cecilijos choras, muz. V. Rymavičiui diriguojant, sugiedojo Argentinos himną, T. Brazio sukomponuotą Marijos himną "Mater Dei", "Ave Maria" ir Vanagaičio "Nuliūdo kapai". Sekė Aušros Vartų lietuvių mokyklos gyvasis paveikslas paruoštas seselių kazimieriečių, už kurį publika ilgai ir nuoširdžiai plojo.

Išsamioje kalboje apie Lietuvos krikštą, kun. P. Brazys MIC nupiešė krikščionybės kelią į Lietuvą ir parodė, kaip Mindaugo krikštas yra tikroji Lietuvos krikšto data ir kaip krikščionybė, Mindaugo pasėta, jau niekuomet lietuvių tautoje neišnyko, bet prigijo ir išsilaikė, nugalėdama reformacijos ir provoslavijos audras. Baigdamas kalbėtojas nurodė, kaip nuo pat pradžios krikščionybė ėjo kartu su sveiku tautiškumu ir kaip šiandien pavergtoje Lietuvoje kartu naikinama karaliaus Mindaugo pradėta valstybinė tautos nepriklausomybė ir krikščionybė. Mūsų pareiga yra likti ištikimiems ir kovoti dėl abiejų Mindaugo ir mūsų partizanų idealų: tautos ir religijos laisvės.

Toliau kalbėjo Lietuvai Išlaisvinti Centro pirmininkas Ignas Padvalskis, gen. T. Daukantas, Moterų ir Mergaičių Dr-jos "Birutė" atstovė Antanina Mikelionienė ir Antanas Kevėža. Sekė įdomi jaunųjų lietuvaičių programa, paruošta p. Vanagienės: pasaka apie Vytautą ir Birutę, "Man patinka visos gėlės", "Aš einu į svečius", "Nemunas upelis". Išpildė Ona Savickaitė, Zuzana Vanagaitė, Ona Povilaitytė, Nelida Dultytė, Alicija Dultytė, Aldona Mačiulytė.

Greitai po to sekė Šv. Cecilijos choro koncetras. Komp. V. Rymavičiui diriguojant, buvo išpildytos dainos: "Lietuva brangi" (Naujelio), "Laisvės daina" (Žilevičiaus), "Karvelėli (Sasnausko), Dainos sukėlė audras plojimų. Publikai prašant, choras dar padainavo virš programos. Minėjimas baigtas Lietuvos Himnu.

Gausios publikos tarpe buvo ir vienas svečias net iš Comodoro Rivadavia lietuvių kolonijos — tai p. Kazimieras Šlapelis, kuris atskrido į Buenos Aires savo nuosavu lėktuvu. Minėjimo dalyviai jam sukėlė triukšmingas ovacijas ir perdavė nuoširdžiausius sveikinimus jo gausiai šeimai ir visai Comodoro Rivadavia lietuvių kolonijai.

GAUTA NAUJŲ GNYGŲ

Tik ką gauta 7 egzemplioriai "Lietuvių kalbos vadovo" ir 10 egz. Prof. A. Maceinos naujausio veikalo "Jobo drama". LAIKO" redakcijoj galima įsigyti taip pat įvairių lietuviškų laikraščių ir knygų.

PUIKIAI PAVYKO LIETUVIŠKAS KERMOŠIUS

Rugpiūčio 11, 18 ir 25 dienomis Lietuvių Salėje Avellanedoje buvo suruoštas įdomus lietuviškas kermošius. Suruošė jaunųjų kolonijos lietuvaičių būrelis, gautąjį pelną skirdamas Aušros Vartų bažnyčios vargonams pirkti. Gausiai susirinkusi išimtinai lietuviška publika gėrėjosi gražia tvarka ir skoninga organizacija. Plačiau sekantį kartą.

ATSIŠAUKIMAS

Mes kreipiamės į visus lietuvius, kurių širdyse dar yra lietuviškas jausmas ir savo tėvų, brolių bei to krašto, kur ilsisi mūsų bočiai, atisiminimas. Niekas, kurių gyslose teka lietuviškas kraujas, negali likti, nepriklausydamas Lietuvių Bendruomenei. Temperliečiams ir jos apylinkėms kaip tik yra gera proga, nes jau yra susidaręs branduolys. Tad kad palengvinus valdybai darbą, kviečiame iš apylinkų, kaip Lomas de Zamora, Banfield, Adrogue, Llavallol, visus lietuvius, kurie dar nėra prisirašę prie šios garbingos Bendruomenės, laiškais pranešti mums savo adresus, kad Valdybos nariai galėtų jus aplankyti ir suteikti jums reikalingų žinių. Tai padarydami, jūs palengvinsite Valdybai darbą, o nežinant adresų mes negalime surasti ir jus aplankyti.

Arg. L. Bendruomenės Temperley ir apylinkių skyriaus Valdyba
Pirm. J. Stasiulevičius,
Sekr. Jonytė Zurbaitė.

PAKRIKŠTYTI AUŠROS VARTŲ BAŽNYČIOJE

Rugpiūčio 25 d. buvo pakrikštyti **Bronislavos Dumbrauskaitės** ir **Albino Selvanavičių** sūnus **Eduardas Antanas** ir duktė **Morta Leonora**. Sūnaus krikšto tėvais buvo Sara Baršauskaitė ir Jonas Dambrauskai, dukters — Ervin Szabo ir Leonora Dambrauskaitė de Szabo.

● Buenos Aires lietuviai, paskutiniu laiku gavę keletą laiškų iš Lietuvos nustebo, kad adresai užrašyti ne tik lotyniškomis raidėmis, bet pakartoti ir rusiškomis. Jau vėl grįžo spaudos draudimo laikai ir graždanka...

● **Genė Bražėnaitė** ir **Vladas Macaičiai** rugpiūčio 19 d. susilaukė pirmgimės dukrelės Joanos.

● **Teresė Jotautaitė** ir **Mečys Valantinai** džiaugiasi, susilaukę dukrelės, kuriai davė Marijos Kristinos vardą.

● **Elzbieta Bubnelienė**, veikli "Birutės" Dr-jos narė, jau kuris laikas serga gyslų užsikimšimu. Gydosi savo namuose. "Laiko" rėmėjai ir skaitytojai linkime greitai pasveikti.

Parengimai Lietuvių Salėje

Brasil 835, Avellaneda

● Rugsėjo 9 d. yra **Lietuvių Tautos Šventė** 10,30 val. Aušros Vartų par. bažnyčioje, Avellaneda, iškilmingos pamaldos, dalyvaujant organizacijoms su savo vėliavomis.

17 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,

Iškimilgas Šventės Minėjimas

su paskaita ir menine programa. Visi lietuviai dalyvauja su šeimomis!

● Rugsėjo 2 d., sekmadienį, Lietuvių salėje yra Vyčių rengiamas **Linksmas Popietis.** Pradžia 6 val. vakaro.

● Rugsėjo 15 d., šeštadienį, Lietuvių Skautų Draugovė rengia.

ĮDOMŲ VAKARĄ

Programoje vaidinimas, dainos, komiškos įvairenybės ir kt. Pradžia 8 (20) val.

1951 metų rugsėjo 23 d., 17 val., reprezentacinėj Consejo de Mujeres Teatro salėje, Charcas 1155, Buenos Aires

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblis

ruošia

DAINŲ IR ŠOKIŲ KONCERTĄ

Tai pirmas viešas Ansamblio pasirodymas argentiniečių ir lietuvių publikai! Bilietus iš anksto galima įsigyti "LAIKO" red.

ROSARIO

ŠAUNIOS KRIKŠTYNOS

Šiomis dienomis p. p. Aleksandras ir Monika S. Kalainiai pakrikštijo savo naujagimį sūnų Joną Juozą vietinėje N. S. de Merced bažnyčioje. Krikšto apeigas atliko vienas iš kunigų Marijonų. Krikšto tėvais buvo St. ir G. Seniūnai, kurie įteikė taip pat ir gražias dovanas savo krikštasūnui. Ta proga p.p. Kalainiai surengė labai gražią vakarienę, kurioje dalyvavo iš Kordobos atvažiavę p. p. K. ir P. Sadukai ir sūnus V. Sadukas. Iš rosariečių dalyvavo kun. K. Vengras, M.I.C., K. Sadukas, A. ir K. Kalainiai, Matulių šeima, Makauskų šeima, Gomez šeima, T. Petruškevičienė ir T. Plepys. Jau pradėjus vakarienę atsilankė ir parapijos klebonas kun. D. Aragone. Buvo gražiai lietuviškai padainuota ir pašokta. Jonukas sulaukė daug gražių dovanų. Laimingai augti!

PUIKIOS VESTUVĖS

Rugpiūčio 16 d. susituokė **Juanita Budriūnaitė** ir **Bronius Jonaitis**. Vestuvės įvyko N. S. de Merced bažnyčioje. Moterystę palaimino lietuvis kunigas Marijonas. Bažnyčia labai gražiai buvo papuošta kilimais ir gėlėmis. Palydovais buvo ir gražias dovanas įteikė jaunosios sesutė Eugenija Budriūnaitė ir Tomas Plepys. Vestuvinėse vaišėse dalyvavo virš šimto svečių. Orkestras linksmino svečius ir davė progos pašokti. Kadangi jaunavedžiai buvo labai plačiai pažįstami, tai buvo sunešta labai daug naudingų ir reikalingų dovanų. Povestuvinei kelionei jaunavedžiai išvažiavo į Kordobos kalnus. Sveikiname naują lietuvišką šeimą!

GERAI PAVYKĘS VERMUTAS

R. L. B. pas p. p. J. ir O. Liutkevičius surengė šeimyniską Vermutą, kuris labai gerai pavyko. Dainas vedė p. R. Šimanauskienė. Pyragus "išrematavo" pirm. S. Pšibiliauskas. Liko gražaus pelno Bendruomenės reikalams. Visi pageidauja netolimoj ateity surengti ir kitą panašų Vermutą. Teko sužinoti, kad rugsėjo 9 d. bus kitas Vermutas.

Kur? Kada? Greitai sužinos visi rosariečiai!

● **Domutė Šabūnaitė** rugpiūčio 18 d. smarkokai susižeidė ir buvo kelioms dienoms paguldyta ligoninėj. Dabar jau grįžo namo ir pamažu sveiksta.

● **Dr. A. Zotovas su Ponia** rugpiūčio 21-25 iš Kordobos buvo atvykęs į Bs. Aires aplankyti savo giminių ir pažįstamų.

● **5 metai Argentinoje.** Rugpiūčio 26 d. inž. Jonas Ramanauskas paminėjo savo 5 metų į Argentiną atvykimo sukaktį. Po gražaus Antano Korsako žodžio ,"LAIKO" vardu sveikino kun. K. Černiauskas. Svečių tarpe buvo P. J. Neniškis su šeima, P. Rimša su šeima, P. Pranskūnas su ponia, inž. V. Gogelis, P. Daukša su šeima ir kt.

● Rugpiūčio 25 d. susižiedavo p. **Elzė Zdanevičiutė** su p. **St. Metrikiu.** Sužieduotuvės įvyko p.p. Zdanevičių namuose Wildėje, dalyvaujant nemažam būriui sužieduotinių giminių ir draugų. Abu jaunuoliai yra Lietuvių Tautinio Ansamblio nariai. Linkime greitai sudaryti lietuvišką šeimą.

● **Marija Ališauskienė**, "Laiko" Garbės Leidėja sunkiai serga reumatizmu. Drėgnas žiemos oras neleidžia ligonei greičiau iš ligos pasikelti. Gydytojų prižiūrima gydosi savo namuose.

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. (aukštuma: San Martin 2900).

● **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: penktad. 16-18 val., šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 v.

● **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● **GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA"** sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

● **Gerai, Greitai ir Pigiai taiso radio aparatus** inž. J. Mačernis: Isleta 3865, 4 de Junio (taip pat: Mendoza 2280, T. E. 20-9027).

● **ČIUŽINIŲ UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Buenos Aires — T. E. 60-2784.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 350417

Director resp. — Pbro. C. Vengras. Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Red. Dr. P. Brazys. Pinigus siųsti administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje met. $ 20.—, pusei met. $ 10.—, atsk. nr. $ 1. Urugvajuje met. 4 Urugv. pezai. Kitur — met. 2 doleriai. Oro paštas metams kainoja 3 dolerius.

1951. VIII. 31 ☆ IV METAI ☆ Nr. 51

URUGVAJAUS LIETUVIAI

ISTORINIS ĮVYKIS

Pagaliau ir Urugvajaus lietuviai patriotai turi savo radio valandėlę. Šio mėn. 5. d. ji buvo pradėta modernioje stotyje Norton CX 44 su ilga turininga programa ir dalyvaujant dideliam būriui vietos lietuvių.

Tikros lietuviškos valandėlės reikalas Montevideo kolonijoje buvo jau seniai pribrendęs, ypač, kad "stalincai" darkyta lietuvių kalba ir rusišku turiniu jau visa eilė metų dumia tautiečiams akis. Dabar Urugvajaus lietuviai katalikai turės savo žodį kas sekmadienį 3,30 val. iš minėtos stoties. Reikia tikėti, kad šią programą galės girdėti ir Argentinos lietuviai, nes stotis Norton yra stipri ir moderniška.

Atidaryme dalyvavo ir žodį pasakė Lietuvos ministras Urugvajuje Dr. K. Graužinis, jo bendradarbiai, lietuviškų organizacijų atstovai ir kit. Ypač susidomėjimo sukėlė Dr. T. Brena graži apie Lietuvą kalba (kurią ispaniškai dedame atskirai). Šis Lietuvos bičiulis yra dienraščio "El Bien Publico" direktorius, parlamentaras ir garsus katalikų vadas.

Šio kultūrinio laimėjimo kolonijoje nuopelnai ypač priklauso valandėlės organizatoriui ir jos direktoriui kun. Vl. Mikalauskui, S. J.

J. V.

LAIKAS APSISPRĘSTI

Dalis mūsų kolonijos Urugvajuje vis dar nenujaučia gręsiančio pavojaus ir nenori nusikratyti pavojingų saitų su komunizmu, kuris, lyg koks voras, laiko juos savo apkerėtam voratinklyje. Nereikia didelių pastangų pastebėti, kad tas kelias jų neveda į komunistinį "rojų", o visai priešingai prie visuotinio pasmerkimo.

Daugelis teisinasi, kad jie nepriklauso jokiai partijai, bet tik lanką lietuviškus parengimus. Tačiau "Darbą" prenumeruoja, "Maksim Gorkio" klubą lanko, komunistų radio pusvalandžio (išlaikomo už svetimus pinigus) klausosi, jam aukoja, perkasi jų plokšteles, leidžia vaikus šokti pas Tominą ir paskui šokti rusams ir t .t. Tai rodo, kad mūsų broliai lengvai pasiduoda suvedžiojami okupantams, kurie tremia ir žudo jų tėvus, brolius ir seseris, kurie Lietuvoje ušgniaužia visokią laisvę, kurie ten moko vaikus rusiškai, kurie prižada nesupratėliams "rojų", o atneša pragarą. Tie tautiečiai, kurie bet kokiu būdu remia šią Sovietų propagandą, daro judošišką darbą ne tik savo tautai, bet ir visai žmonijai.

Kas dar sveiku protu galvoja, gali pats susirasti pakankamai įrodymų, koks "rojus" yra dabartinėje Lietuvoje. Juk iš laiškų matyti, kad jie nieko negali parašyti. Prie to "kruvinojo" Smetonos visi gaudavome ilgus laiškus, aprašančius visokias smulkmenas ir net prieš valdžią, o dabar nieko negauname arba gauname tik: "sveiki, gyvename"... Tegul paskaito tie "Darbo" ir jo draugų apgautieji tokių knygas, kurie buvo Sovietų draugai, kaip Ispanijos Franco priešo "El Campesino" "La vida y la muerte en Rusia", Cicco "Un año en Moscu", Kravchenco "Yo elegí la libertad" ir "Yo elegí la justicia", taip pat ir kitų buvusių Stalino bendradarbių. Neveltui vienas Sovietų ambasados narys Montevideo mieste vienam lietuviui, kuris prašė vizos į Lietuvą, pasakė: "Juk čia taip gera gyventi, kodėl jūs norite vykti vargą vargti?"

Dėlto laikas būtų jau susiprasti viešiems, kurie apsigavo, ir grįžti prie savo tautą mylinčių tautiečių. Laikas sudeginti tiltus, kurie jungia su mūsų tautos žudikais, ir pradėti vėl dirbti savo tautai naudinga darbą. Vėliau bus per vėlu, nors ir labai reikės gailėtis savo neapdairumo.

Ž.

PAIEŠKOJIMAS

J. Ramanauskienė iš Kanados paieško savo sesers Izabelės Vabalaitės de Lorek arba jos vyro Juan Lorek, kurie gyveno Godoy Cruz 1463, Dep. 3, Bs. As. Kas žinotų jų dabartinę gyvenamą vietą prašomi pranešti "Laiko" redakcijai.

● Kazimieras Gailiūnas paieško Zenono Dobradziejūno, paskutiniu laiku gyvenusio Rosario mieste. Pranešti "LAIKO" redakcijai.

KAIP TIK DABAR

neatidėliojant skubėkite apsaugoti savo pinigą. Už rankpinigius ir $ 151.— mėnesiui turite progą, be jokio darbo ir jokių išlaidų, aprūpinti save ir vaikų vaikus. Tai gryna tiesa.

Gausite informacijų, prisiuntę savo adresą.

Casimiro Čuika
Lima 474 Dep. 6, Buenos Aires
Gob. Guaglia, San Carlos de Bariloche.

BERISSO

"NEMUNO" Dr-jai 42 METAI

Rugpiūčio 18 d. Kultūros ir Savišalpos Dr-ja "Nemunas" savo patalpose atšventė savo gyvavimo 42 metų sukaktį. Vermuto vaišėse dalyvavo gausūs dr-jos nariai ir svečiai, kurių nemaža buvo atvykę ekskursijomis ir iš toliau. Sveikino organizacijų ir spaudos atstovai "LAIKO" pasveikinimą perdavė p. A. Kevėža. Svečius maloniai nuteikė grynai lietuviška šventės dvasia, pasireiškusi lietuviškomis dainomis ir muzika.

"NEMUNO" Dr-jos VAKARAS

Rugpiūčio 25 d. 20,30 val. Berisso "Nemuno" Dr-ja surengė savo 42 gyvavimo metų sukakties proga vakarą su šokiais. Buvo suvaidinta lietuviškai graži komedija "Gavau žmoną". Šokiams grojo "Orquesta Caracteristica Arizona".

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA

Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys — karūnėlės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: pirm., treč., penkt. 14—20 val. — Susikalbama įv. kalbomis. Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda (prieš. Avell. geležinkelio stotį)

"LAIKAS" STEIGIA SAVO SPAUSTUVĘ

Nuolat brangstant spaudos darbui, "LAIKAS" ryžosi steigti savo nuosavą spaustuvę. Tokias spaustuves užsieniuose turi kiekvienas žymesnis lietuvių laikraštis. Kadangi raidžių rinkimo darbas yra pats brangiausias, todėl ir nutarta pirmiausia įsigyti linotipą.

Kreipiamės į savo mielus skaitytojus ir rėmėjus, kviesdami aukoti spaustuvės fondui, nes laikraštis atliekamų pinigų neturi. Vidutinė linotipo kaina yra 100—150 tūkstančių pezų. Tikimės taip pat mūsų bičiulių paramos Šiaurės Amerikoje. Spaustuvės fondui aukojusieji bus skelbiami laikraštyje.

Sukruskime! Savoje spaustuvėje "LAIKAS" išeis dažniau, punktualiau ir bus didesnis! Bendromis pastangomis padėkime pastovų pagrindą savam laikraščiui!